

**Zápis ze zasedání Výboru pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života
(dále jako „Výbor“) konaného dne 9. září 2015**

Místo a čas konání: Úřad vlády ČR, Vladislavova 4, Praha 1, Fórum, 13:30 až 16:30

Přítomné členky/členové Výboru:

Jméno	Organizace
1. Knoblochová Helena	Europodnikatelka 21. století
2. Kňapová Kateřina	Alternativa 50+
3. Kolínská Rut	Síť mateřských center
4. Madejová Marie	Koordinační a informační středisko pro osoby se zdravotním postižením a seniory
5. Machátová Danuše zástup: Klucová Marie	ČMKOS
6. Pipková Jiřina	MPSV
7. Schneider Jan	Zdravotnické zařízení MČ Praha 4
8. Uhl Michal	MČ Praha 2
9. Wichterlová Lada	Gender studies o.p.s.

Omluvené členky/členové Výboru:

Jméno	Organizace
1. Langerová Pavlína	Moravská asociace podnikatelek a manažerek
2. Pavlas Tomáš	Otevřená společnost
3. Talpa Lukáš	Liga otevřených mužů
4. Žáková Olga	Open Society Fund

Hostky/hosté

1. Dudová Radka	Odborná komise pro rodinnou politiku MPSV
2. Franzová Michaela	MPSV
3. Vlasák František	MPSV

Sekretariát Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Rada“):

1. Grünbergová Lenka
2. Zachariášová Lucia

Z celkového počtu 13 členek a členů Výboru bylo přítomno 8, resp. 9 osob s hlasovacím právem, tj. Výbor byl usnášeníschopný.

1. Úvod a schválení programu

R. Kolínská zahájila třetí zasedání Výboru v letošním roce a uvítala přítomné. Dále představila program zasedání a vyzvala přítomné k diskusi nad jeho zněním.

J. Schneider uvedl, že je zahájen Operační program zaměstnanost a Operační program Praha – pól růstu ČR v rámci ESF a že by bylo vhodné na příští zasedání pozvat někoho z řídicího orgánu MPSV, aby představil cíle nového programového období.

Dále dala R. Kolínská hlasovat o zaslaném znění programu.

*O programu proběhlo **hlasování**: 8 pro, 0 proti, 0 se zdržel/a.*

Znění programu schváleného Výborem bylo následující:

Program zasedání – Výbor pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života 9. září 2015	
1. Úvod a schválení programu	R. Kolínská
2. Představení činnosti Odborné komise pro rodinnou politiku, otázka „pečovatelské dovolené“	M. Uhl, R. Dudová (Odborná komise pro rodinnou politiku), členky a členové Výboru, diskuse
3. Prezentace MPSV týkající se dávkového systému	M. Franzová, F. Vlasák (MPSV), diskuse
4. Institut vážných provozních důvodů – finalizace odůvodnění podnětu Radě	členky a členové Výboru, diskuse
5. Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 189 o důstojné práci pro pracovníky v cizí domácnosti	sekretariát Rady, členky a členové Výboru, diskuse
6. Statut Výboru – představení změn	sekretariát Rady, diskuse
7. Různé	členky a členové Výboru

2. Představení činnosti Odborné komise pro rodinnou politiku MPSV (dále jako „Komise“), otázka „pečovatelské dovolené“

Dostavila se L. Wichterlová. Počet přítomných členek/členů Výboru stoupl na 9.

R. Kolínská vyzvala M. Uhla k představení činnosti Komise.

M. Uhl shrnul, že ministryně práce a sociálních věcí zřídila Komisi, která by měla pomoci formulovat priority vlády ČR v oblasti rodinné politiky (tak jako důchodová komise má příspěvek k řešení transformace důchodového systému). Komise má cca 35 členů/nek a jsou při ní zřízeny čtyři pracovní skupiny: institucionální péče (otázky školek, sladování profesního a rodinného života), péče o seniory, ekonomická témata a pracovněprávní flexibilita. Dosud proběhla dvě obecná setkání, pracovní skupiny již vyprodukovaly návrhy důležitých opatření. MPSV připravuje na 10. září tiskovou konferenci mj. také k doporučením Komise, která budou představena v jednom balíku. Komise je odborná, je tam řada akademiků/ček i zástupců/kyň neziskového sektoru i státní správy a samosprávy. Zájmem Komise je, aby tento orgán nebyl spojen pouze se současnou ministryní práce a sociálních věcí, ale aby byl mandát Komise dlouhodobější. Problémem je, že rodinná politika by měla být jednou z klíčových politik státu, avšak dosud funguje spíše resortismus a Komise by měla přispět k jasnějšímu vymezení rodinné politiky. V mandátu jsou i hodnotová východiska uvedená ve statutu Komise.

M. Uhl dále předal slovo R. Dudové.

R. Dudová dodala, že důchodová komise je větší a jsou v ní i političti představitelé/ky, což v Komisi zatím není, avšak předpokládá se, že v budoucnu budou přizváni i politici/čky. Komise má zatím konkrétní návrhy, které by měla transformovat do konkrétní koncepce rodinné politiky.

Dále R. Dudová přistoupila k tématu pečovatelské dovolené. Jedná se o několik dílčích opatření, která by se měla doplňovat. Představila současný stav – krátkodobé opatření (v případě onemocnění dítěte máme tzv. paragraf na devět dní) a příspěvek na péči (pečující osoba je při péči chráněna státem, který za ni hradí pojištění, a pobírá příspěvek). Doba mezi těmito dvěma obdobími není dosud ošetřena. Opatření pečovatelské dovolené by mělo pokrýt tuto střední dobu, kdy je třeba pečovat. Aby pečující osoby nemusely odcházet ze zaměstnání nebo kvůli péči čerpat řádnou dovolenou, pečovatelská dovolená by měla umožnit legálně opustit práci a mít čas na to věnovat se nejakutnější péči. Pracovní skupina Komise se proto rozhodla navrhnout zavedení **volna na péči, peněžité pomoci při péči a prodlouženého volna na péči**.

Volno na péči bylo stanoveno na dobu až 60 dní, mělo by se jednat o nárokovatelné uvolnění ze zaměstnání na základě zprávy ošetřujícího lékaře. Mělo by být možné ho čerpat na jednu osobu pouze jednou a opakované čerpání jen při zásadní změně zdravotního stavu potřebné osoby nebo změně stupně závislosti či v případě paliativní péče. Při volnu na péči by měl být zajištěn návrat na původní pracoviště. Podmínkou čerpání volna na péči by bylo přerušení finanční aktivity. Zůstávají v této oblasti však otázky k dořešení: fungování možnosti rozložení do více časových úseků a možnost vystřídání dvou osob.

Peněžitá pomoc při péči by měla trvat rovněž 60 dní, byla by čerpána z nemocenského pojištění, byla by analogická institutu tzv. ošetřování člena/ky rodiny (60 % denního vyměřovacího základu).

Prodloužené volno na péči by mělo být doplňujícím ustanovením, které by bylo nenárokovatelné – záleželo by na domluvě se zaměstnavatelem/kou.

R. Dudová ještě uvedla rizika a slabá místa načrtnutého systému, tj. nákladnost pro systém nemocenského pojištění, zátěž pro zaměstnavatele/ky, riziko potenciální diskriminace pečujících, administrativní zátěž, určení podmínek nároku na volno na péči (nedostatečný počet paliativních lékařů).

R. Kolínská poděkovala za prezentaci a otevřela diskusi.

J. Schneider uvedl, že by bylo dobré toto konzultovat s Asociací poskytovatelů hospicové paliativní péče.

L. Wichterlová se dotázala, zda představené návrhy korespondují se zahraničím a jaké jsou obavy ohledně trhu práce (větší diskriminace zaměstnavatelů/lek potenciálně pečujících osob).

R. Dudová konstatovala, že nejrozvinutější systém má Rakousko, avšak má svá specifika, která se v České republice nedají uplatnit. V cizině si pečující osoby často snižují úvazek, což by u nás byla možná ještě větší komplikace než úplné volno. Riziko diskriminace je téma, které se musí řešit.

F. Vlasák informoval, že v zahraničí je jinak nastavená společnost a stejný problém řeší rozdílně. Zákon o nemocenském pojištění byl konzultován se státy EU, avšak odpovědi byly zcela rozdílné. Nedalo se vůbec stanovit, jaký je zahraniční trend.

K. Kňapová dodala, že v Rakousku je větší možnost opakovat základní dobu péče a u paliativní péče je to zcela neomezené. Těžce se proto dohaduje konsensus. Diskriminace je dle ní menší riziko než to, že pečující osoba přejde do ekonomické neaktivity.

M. Madejová uvedla, že případy jsou zásadně individuální a minimum 60 dní se jí zdá dostačující. Okruh možných pečujících osob může být problematický – zákon blízké osoby specifikuje.

R. Dudová dodala, že kdo je „osoba blízká“ je velmi problematické. Chtělo by to tyto vztahy lépe rozpracovat.

M. Madejová souhlasila a dodala, že od toho se bude odvíjet finanční náročnost systému.

M. Klucová informovala, že ze strany zaměstnavatelů by toto mohlo být problematické, protože při stávající náročnosti úhrady všech pojištění se brání jakémukoliv nadstavu zaměstnanců/kyň.

J. Schneider uvedl, že je rovněž otázka, zda pečujícím osobám nenabízet psychologickou pomoc, protože péče je velmi psychicky náročná.

R. Dudová konstatovala, že psychologická pomoc zatím nebyla diskutována. Řešen byl však návrh na zřízení koordinátora/ky podpory péče.

R. Kolínská ukončila diskusi a shrnula, že ji těší, že je Výbor seznámen s aktivitami Komise. Domnívá se však, že je chyba, že je Komise čistě odborná, a že v ní chybí organizace, které přímo pracují s rodinami. Následně podpořila návrh volna na péči a případně další varianty, které umožní zkombinovat práci a péči. Dodala ještě, že se nabízí, aby evropské projekty

byly zaměřeny na implementaci těchto možností do praxe, na práci se zaměstnavateli/kami i zaměstnanci/kyněmi. Byla by ráda, aby Komise a Výbor byly dále v kontaktu.

3. Prezentace MPSV týkající se dávkového systému

R. Kolínská předala slovo F. Vlasákovi.

F. Vlasák se ve své prezentaci věnoval peněžité pomoci v mateřství, tzv. mateřské. Uvedl, že mateřská je dávka hrazená z nemocenského pojištění, jejím účelem je nahrazení příjmu pojištěnci/kyni, v tomto případě z důvodu mateřství/těhotenství. Dávka se odvíjí od výše mzdy a je určena pro ekonomicky aktivní osoby. Dávka může být poskytnuta z důvodu převzetí dítěte např. při svěřením dítěte do pěstounské péče, adopce apod. – muži a ženy mají v tomto případě stejné podmínky čerpání mateřské. Častější jsou situace biologického porodu dítěte, kdy má přednostní nárok na čerpání mateřské žena a muž ji může čerpat ve dvou případech – když biologická matka dítěte nemůže pečovat z důvodu dlouhodobého onemocnění, nebo kdy se muž vystřídá s ženou na základě písemné dohody partnerky a partnera. Podmínkou čerpání dávky je ekonomická neaktivita + dotyčná/y musí získat alespoň 270 kalendářních dní účasti na nemocenské v posledních dvou letech před nástupem na mateřskou.

Blíže viz Příloha č. 1.

J. Schneider se dotázal, jak je to v případě, že matka má více zaměstnavatelů – musí žádat u všech?

F. Vlasák vysvětlil, že pokud někdo vykonává více činností, v každé je pojištěn samostatně, a tedy v každé se mu nahrazuje výdělek. Požádat o dávku je právem pojištěnce/kyně a je tedy na ní/něm, zda chce to uplatnit ve všech zaměstnavatelů/kyň.

R. Kolínská poděkovala F. Vlasákovi za prezentaci a předala slovo M. Franzové.

M. Franzová představila rodičovský příspěvek, na který mají nárok i osoby, které nebyly pojištěny. Je určen pro podporu rodičů, kteří celodenně a řádně pečují o nejmladší dítě v rodině do 4 let věku nebo doby vyčerpání celkové částky (220 tisíc). V případě tohoto příspěvku jsou stejné podmínky pro čerpání pro ženy i muže. Volbu výše příspěvku činí rodič, který o příspěvek žádá. Nárok na příspěvek zaniká měsíc před tím, než se narodí další dítě. Rodičovský příspěvek je nejdražší dávka sociální podpory v České republice.

Blíže viz Příloha č. 2.

Závěrem M. Franzová dodala, že je problém, že v České republice neexistuje dostatek služeb, které by zajišťovaly péči o děti. Na tiskové konferenci MPSV (10. září 2015) bude představen návrh nové verze tohoto příspěvku.

R. Kolínská poděkovala M. Franzové za její prezentaci a shrnula, že v tuto chvíli není třeba diskutovat nad stávajícím stavem a bude lepší počkat na nové návrhy, které MPSV představí.

J. Pipková požádala L. Grünbergovou, aby jí po tiskové konferenci MPSV kontaktovala ohledně zaslání základních tezí MPSV, aby je L. Grünbergová mohla poskytnout Výboru.

R. Kolínská ještě požádala L. Grünbergovou, aby prezentace M. Franzové a F. Vlasáka co nejdříve zaslala členkám a členům Výboru.

4. Institut vážných provozních důvodů – finalizace odůvodnění podnětu Radě

R. Kolínská uvedla, že je podnět je v zaslané podobě v celku dobře zpracovaný a zeptala se přítomných, zda mají nějaké zásadní připomínky. Nikdo žádné připomínky nevznnesl.

R. Kolínská následně nechala hlasovat o návrhu podnětu Radě k řešení institutu vážných provozních důvodů.

*O podnětu proběhlo **hlasování**: 8 pro, 0 proti, 1 se zdržel/a. Podnět byl přijat.*

5. Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 189 o důstojné práci pro pracovníky v cizí domácnosti (dále jako „Úmluva“)

R. Kolínská požádala L. Grünbergovou o shrnutí problematiky Úmluvy.

L. Grünbergová stručně shrnula obsah Úmluvy a doporučení, která se k ní váží a představila postoje vlády ČR (i Poslanecké sněmovny i Senátu Parlamentu České republiky), která v roce 2012 Úmluvu odmítla ratifikovat a pouze ji vzala na vědomí. Následně ještě shrnula odmítavé stanovisko Sdružení integrace a migrace (dále jako „SIMI“) k tomuto vládnímu rozhodnutí a představila hlavní argumenty SIMI.

Odešel M. Uhl. Počet přítomných členek/členů Výboru klesl na 8.

R. Kolínská poděkovala L. Grünbergové za shrnutí a uvedla, že by bylo dobré doporučit Radě, aby doporučila vládě ČR k ratifikaci Úmluvy přistoupit, a to zejména v dnešní době, kdy se s migrací setkáváme čím dál tím více, protože úkolem každé vlády by mělo být to, aby vytvářela dobré podmínky pro všechny zaměstnance/kyně ve své zemi.

J. Schneider přispěl do diskuse s tím, že téma Úmluvy nepatří do oblasti zájmu Výboru a nevidí důvod, pro další sledování této Úmluvy.

L. Wichterlová opáčila, že Úmluva je také o pracovních podmínkách žen, a proto do oblasti zájmu Výboru patří. Téma práce v cizí domácnosti je velmi důležité a musí se řešit. Úmluva je snahou o to, aby se práce v cizí domácnosti legalizovala a byla právně upravena.

M. Klucová uvedla, že Úmluvou by vláda ČR mohla řešit důležité téma, které budeme v budoucnu potřebovat. Dodala, že migrantky/ty už v ČR zaměstnáváme mnohdy na černo a bylo by vhodné umožnit jim legální způsob práce.

M. Madejová konstatovala, že hodně těchto pracovníků/níků v cizích domácnostech je zaměstnáváno prostřednictvím agentur práce, které řeší daňové zpoplatnění i pojištění jak cizinek/ců, tak domácností v případě škody i újmy.

H. Knoblochová dodala, že agentura nese za své klientky/ty zodpovědnost. Úmluva práci na černo nevyřeší.

J. Shneider souhlasil, že Úmluva nic nezmění. Spíše je chybou, že se nikdo nezabývá tím, jak namotivovat lidi, aby vyšli z černého trhu do toho legálního. Úmluva je dle něj nadbytečná, protože už na tyto případy máme zákoník práce.

Odešla J. Pipková a M. Franzová. Počet přítomných členek/členů Výboru klesl na 7.

L. Wichterlová kontrovala, že problematika práce v cizí domácnosti není dostatečně ošetřena, proto máme před sebou k řešení tuto Úmluvu.

F. Vlasák navrhl, že bylo by toto bylo možné konzultovat s někým ze sekce zaměstnanosti MPSV, aby vyložil, jak se praktikuje Úmluva o zabraňování nelegálního zaměstnávání. Inspektoráty práce na to dokonce mají metodiku.

L. Zachariášová uvedla, že Výbor měl seminář v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR o šedé ekonomice a péči. Při diskusi bylo uvedeno jedno z doporučení, a to právě přistoupení k této Úmluvě. Byl by to dobrý krok i symbolický a možná by se pak začalo uvažovat nad konkrétními opatřeními – pokud bude víc pracovníků/nic v cizí domácnosti mít legální pracovní smlouvu, pak se k ní budou vztahovat další věci – minimální mzda, odvody za sociální a zdravotní pojištění atd. Doporučení Rady v otázce ratifikace Úmluvy by byl dobrý krok.

R. Kolínská navrhla, že by bylo dobré pozvat na další jednání Výboru zástupkyni ze SIMI P. Ezzeddine.

J. Schneider uvedl, že se odmítá účastnit debaty se SIMI. Zopakoval, že schválení této Úmluvy tematicky nezapadá do činnosti Výboru a dodal, že když chtěl před časem přijímat usnesení k otcovské, bylo mu řečeno, že to není v kompetenci Výboru.

R. Kolínská konstatovala, že téma Úmluvy zapadá do činnosti Výboru velmi. Jedná se o zpřístupnění legálního zaměstnávání.

L. Zachariášová se J. Schneidera dotázala, kdo říkal, že Výbor nemá řešit otcovskou? Pokud má Výbor ambici zabývat se otcovskou, je to výborné téma.

R. Kolínská dodala, že na minulém zasedání Výbor došel k tomu, že chce vědět více o činnosti Komise, jaké má plány i v oblasti otcovské, aby případně mohl podpořit to, co se děje na půdě MPSV. Následně navrhla téma Úmluvy odsunout na příští zasedání a přizvat odbornice/níky na dané téma.

J. Schneider navrhl na další jednání zařadit i finanční gramotnost, ta je dle něj rovněž důležitým tématem. Proti Úmluvě nic nemá, ale nevidí v ní žádné přínosy.

L. Wichterlová opět kontrovala, že Úmluva do aktivit Výboru patří. Navrhla o tématu na příštím zasedání dále diskutovat.

L. Zachariášová dodala, že Výbor má plán práce, kde mj. je, že se Výbor bude zabývat mj. také ne/placenou péčí. Proto jsme se dostali k této debatě. Tento Výbor spadá pod ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, takže i těmito tématy bychom se měli zabývat. Dále navrhla, aby Výbor zpracoval podnět k otcovské. Praxe je taková, že se ustanoví užší skupinka, která vytvoří podklad, který sekretariát Rady dále zpracuje do podoby předložitelné Radě. Témata Úmluvy i otcovské jsou relevantní a k řešení a vyzvala k tomu, aby Výbor nějak uchopil otcovskou a podnětem Radě třeba podpořil aktivity MPSV. Dále navrhla určit garantky/ty k daným otázkám, se kterými se sekretariát Rady spojí.

R. Kolínská se dotázala přítomných, kdo by měl zájem se účastnit tvorby podnětu k otcovské. Přihlásil se J. Schneider a L. Wichterlová. Dále se dotázala, zda přítomné/ní vidí jako přínosné se na příštím jednání dále věnovat Úmluvě.

J. Schneider dodal, že by bylo vhodné, aby součástí případného usnesení k Úmluvě bylo zabývat se ovlivňováním zaměstnankyň/ců k vystoupení z šedé zóny ekonomiky.

L. Zachariášová konstatovala, že není nutné hned přijímat usnesení. Navrhla ustanovit garantky/ty k tématu, které/ří zpracují návrh podnětu, ten Výbor na svém dalším zasedání projedná, případně přijme a pak se může podnět projednat na Radě.

R. Kolínská shrnula, že pokud na tomto panuje shoda, požádala K. Kňapovou, zda by se zpracování podnětu k Úmluvě mohla ujmout. K. Kňapová s tímto souhlasila.

*O tomto postupu proběhlo **hlasování**: 7 pro, 0 proti, 0 se zdržel/a.*

6. Statut Výboru – představení změn

R. Kolínská požádala L. Grünbergovou o shrnutí změn ve statutu Výboru.

L. Grünbergová představila všechny změny.

R. Kolínská vyzvala přítomné k diskusi nad změnami statutu. Nikdo nic nedodal.

7. Různé

R. Kolínská požádala M. Dokupilovou o prezentaci aktuálního stavu projektu s názvem „Domácí násilí a genderově podmíněné násilí / Uplatňování hlediska rovných příležitostí žen a mužů a podpora sladování pracovního a soukromého života“ (NF-CZ13-PDP-2-003-2015) financovaného z Norských fondů, který realizuje Oddělení rovnosti žen a mužů.

M. Dokupilová představila postup projektu a nejbližší plánované aktivity a vyzvala přítomné k dotazům.

R. Kolínská se dotázala, zda jsou nějaké pokroky v oblasti licence na film Zuřivec.

L. Zachariášová uvedla, že licence je stále v řešení.

M. Madejová uvedla, že by se ráda zúčastnila školení a šířila film mezi zdravotně hendikepovaně.

J. Schneider dodal, že domácí násilí není jen násilí na ženách a že procento násilí na mužích není zanedbatelné.

L. Zachariášová dodala, že násilí na mužích reflektujeme a je řešeno rovněž s Výborem pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách.

R. Kolínská ukončila zasedání a poděkovala přítomným za účast.

Shrnutí úkolů pro sekretariát Rady a členky a členy Výboru:

1. Sekretariát Rady zajistí na příští zasedání účast někoho z řídícího orgánu MPSV kvůli informacím o operačních programech.

Zodpovídá: sekretariát Rady

Termín: do příštího zasedání Výboru

2. L. Grünbergová po 10. září kontaktuje J. Pipkovou ohledně zaslání výstupů tiskové konference MPSV a následně je L. Grünbergová poskytne Výboru.

Zodpovídá: L. Grünbergová

Termín: po 10. září 2015

3. L. Grünbergová co nejdříve zašle prezentace M. Franzové a F. Vlasáka členkám a členům Výboru.

Zodpovídá: L. Grünbergová

Termín: po zasedání Výboru

4. Vytvoření návrhu podnětu pro Radu k tématu otcovské.

Zodpovídají: J. Schneider, L. Wichterlová

Termín: do příštího zasedání Výboru

5. Vytvoření návrhu podnětu pro Radu k tématu ratifikace Úmluvy.

Zodpovídá: K. Kňapová

Termín: do příštího zasedání Výboru

V Praze dne 2. října 2015

Zapsala: Lenka Grünbergová

Schválila: Rut Kolínská, předsedkyně Výboru